

Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI)
Postboks 694
4305 SANDNES

Deres referanse
201708399-1

Vår referanse
17/00009-143

Vår dato
30.08.2017

Hørings svar - retningslinjer for mindreårige innsatte og domfelte

Fellesorganisasjonen (FO) er fagforeningen og profesjonsforbundet for nærmere 28.000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere

FO er opptatt av at fengsling av barn, så langt som mulig, må unngås. I de tilfellene hvor det allikevel må gjøres, er det svært viktig at tilbudet som gis er minst mulig inngripende og med stort fokus på omsorg og rehabilitering. FO synes derfor det er bra at det nå kommer på plass retningslinjer for mindreårige innsatte og domfelte. Særlig bør erfaringene fra ungdomsenhetene og NOVAs evaluering av Ungdomsenheten i Bjørgvin¹ ligge til grunn i arbeidet med å bygge gode og forsvarlig tilbud. Det samme gjelder rapportene fra sivilombudsmannens besøk på både Bjørgvin² og Ungdomsenheten på Eidsvoll³. De ulike rapporters anbefalinger må følges opp i disse retningslinjene. FO mener det bør være mest mulig lik praksis på disse to enhetene og retningslinjene må sikre likebehandling. Det gjelder for eksempel regler om telefoning, bruk av uniform, faglig innhold ol.

I oversendelsesbrevet understreker KDI at retningslinjene, i tillegg til å regulere arbeidet ved ungdomsenhetene, også skal gjelde ved øvrige fengsler, friomsorgskontor og regionskontorene. FO mener det er uklart hvordan dette skal gjelde for friomsorgen. Vi savner her mer spesifisering og konkretisering. Skal retningslinjene gjelde også ved gjennomføring av samfunnsstraff, eller er de i hovedsak knyttet til prøveløslatelse og møteplikt?

Slik vi leser retningslinjene så forstår vi at tilbudet også kan omfatte 19 åringer. Det synes FO er bra. Vi er av den oppfatning at den aldersgrensen heller ikke bør være absolutt. For eksempel så bør en 19-åring som under soning fyller 20 år og med kort tid igjen av soning av en dom, få sone dommen ferdig i

¹ Ungdomsenheten og det tverretatlige teamet ved Bjørgvin fengsel

En forskningsbasert evaluering av Ida Hydle og Elisabeth Gording Stang NOVA 1/2016

² Sivilombudsmannens besøksrapport Bjørgvin fengsel Ungdomsenheten 11. februar og 22. april 2015

³ Sivilombudsmannens besøksrapport Ullersmo fengsel, Ungdomsenhet øst 7.–8. februar 2017

FO

Besøksadresse:
Mariboestgt. 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
02380

Telefaks:
94 76 20 18

e-post:
kontor@fo.no

www.fo.no

Bankgiro:
9001.06.35674

Bankgiro kontigent:
9001.08.71394

Foretaksnr.:
870 953 852 MVA

ungdomsenheten hvis det er å vurdere som den «domfeltes beste». Dette avhenger selvsagt av at ungdomsenheten har ledig kapasitet.

Alle barn som begår såpass alvorlig kriminalitet at det fører til en fengselsdom, har kontakt, eller bør ha kontakt med barnevernet. Dette vet vi kan være krevende. FO etterlyser retningslinjer som inneholder tydeligere krav til barnevernet, ansvarsfordeling og samarbeid. Det er ikke sikkert at det er disse retningslinjene som best skal ivareta det, men vi savner at retningslinjene har noe om dette knyttet til løslatelsesprosessen..

FO vil videre i høringssvaret kommentere på enkelte av punktene.

10.Tverretatlig team ved ungdomsenhetene og 19. Utslusing og progresjon

I rapportene fra NOVA ble det understreket betydningen av et godt ettervern. Målgruppa for ungdomsenhetene er ungdom som strever på mange områder med et stort og sammensatt hjelpebehov. Det er derfor viktig at dette tverretatlige teamet så tidlig som mulig i straffegjennomføringen, jobber med tilbakeføring og med å knytte kontakt med hjelpeapparatet der ungdommen skal bo. For å ivareta ettervernsbehovet som skisseres i rapporten, mener FO at man i større grad må bruke prøveløslatelse med møteplikt.

Samarbeid med friomsorgen og teamets involvering i prøveløslatelsen må derfor konkretiseres i retningslinjen. Det må etableres kontakt med friomsorgen under soningen, i god tid og seinest 3 måneder før løslatelse. Det er viktig å bygge relasjoner, og at man sammen med øvrige hjelpeapparat får på plass både bolig, skole/jobb og eventuell behandling.

Dette må være gjensidig mer forpliktende enn som det står i utkastet.

11. Mottak og kartlegging av mindreårige i ungdomsenhet og ordinært fengsel

I flg Forskriften §3 – 1a første ledd, skal ungdomsenheten ha en tverrfaglig basisbemanning. Det framheves som viktig av både sivilombudsmannens rapport fra ungdomsenheten på Eidsvoll og i NOVAs evaluering av Bjørgvin. Sivilombudsmannen refererer i den forbindelse til NOVA rapporten og skriver:

«En av anbefalingene fra evalueringen av Ungdomsenheten ved Bjørgvin fengsel var at det bør satses mer på traumasensitiv tilnærming i møtet med ungdom i fengsel, inkludert veiledning og ferdighetstrening både hos ansatte og ungdom».

For å imøtekomme dette behovet, er det viktig å ha ansatte med denne kompetansen. FO mener derfor ungdomsenhetene skal ha om lag halvparten fengselsbetjenter og halvparten tilsatte med miljøterapeutisk kompetanse. I den forbindelse står det «barnefaglig eller annen sosialfaglig bakgrunn». Vi mener det ikke holder at det står «bakgrunn», men at det må stå «barnevernsfaglig eller sosialfaglig **utdanning**». Det å ha utdanning og formell

kompetanse i arbeid med utsatte barn og unge, innebærer noe annet enn erfaring fra et slikt arbeid.

Vi mener det ikke er nok at vedkommende for eksempel har jobbet innenfor en barnevernsinstitusjon – vedkommende må også ha en høyere utdanning i å forstå barns behov og hvordan metodisk jobbe med å tilrettelegge et best mulig miljø rundt den enkelte. Evalueringsarbeidet som er beskrevet i NOVAs sluttrapport, viser noen av de kvalifikasjoner, både menneskelig, faglig og ledelsesmessig, som kreves for å arbeide i ungdomsenheten. Disse må følges.

14. Sysselsetting og aktivitetstilbud

Gjenoppretting er en vesentlig del av innholdet i straffegjennomføringen i dag og bør derfor også omtales i retningslinjene.

15. Særregler om utelukkelse av mindreårige som forebyggende tiltak.

FO mener dette så langt som mulig må unngås. Her deler vi sivilombudsmannen anbefaling fra 2015 om at vedtak om utelukkelse etter straffegjennomføringsloven alltid bør inneholde en utfyllende begrunnelse som vi mener må være skriftlig – den bør også ha en tidsbegrensning. Det bør understrekes i retningslinjene at all typer underretning må være skriftlig.

Med vennlig hilsen

Mimmi Kvisvik
Forbundsleder
Sign

Inger Karseth
Rådgiver
sign